

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

2011-05-09

Sekretess för finansiella företag (Ds 2011:7)

Svensk Försäkring, tidigare benämnt Sveriges försäkringsförbund, har getts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad departementspromemoria. Remissvaret begränsar sig till de delar av promemorian som berör förslaget till sekretess för försäkringsföretagen.

Sammanfattning

- Svensk Försäkring är positiv till en lagfäst sekretess på försäkringsområdet men anser att omfattningen och tillämpningen av en eventuell sekretessbestämmelse måste anpassas till försäkringssektorns speciella förutsättningar. Enligt Svensk Försäkrings mening bör arten och känsligheten av uppgifterna vara styrande för sekretessens omfattning.
- Svensk Försäkring avstyrker att ett straffansvar för anställda och uppdragstagare införs.
- Svensk Försäkring är kritisk till att promemorian inte mer utförligt behandlar de olika aspekter på utlämnande av uppgifter som har central relevans för möjligheterna att bedriva försäkringsverksamhet. Det måste säkerställas att de situationer som kan aktualiseras kommer att kunna hanteras enkelt och rationellt inom ramen för en lagreglerad sekretessregel.
- En lagfäst sekretessregel bör inte reglera behandling av information inom ett företag eller företagsgrupp. Skyddsbehoven för den typen av hantering uppfylls redan av personuppgiftslagen.

- Promemorians konsekvensanalys rörande förslaget effekter på marknaden, inklusive konsumenterna, är bristfällig och bör kompletteras.
- Lagfäst sekretess bör övervägas även för vissa andra aktörer, som exempelvis filialer till försäkringsgivare i andra EES-länder och försäkringsförmedlare.
- Ikraftträdandet av nya bestämmelser om sekretess bör ske tidigast den 1 juli 2013.

1 Behovet av sekretesslagstiftning på försäkringsområdet

Frågan om att lagreglera sekretess för försäkringsföretag har varit aktuell under ett antal år. Samtidigt vill Svensk Försäkring framhålla att det inte riktats någon substantiell kritik mot försäkringsföretagens hantering av uppgifter rörande en enskilds försäkringsavtal. I sammanhanget bör Datainspektionens rapport 2010:2 Intern åtkomst till känsliga personuppgifter hos försäkringsbolag, som publicerades i oktober 2010, framhållas. I rapporten granskas hur försäkringsföretag hanterar de anställdas åtkomst till personuppgifter om försäkringstagare. Även om det i rapporten riktades viss kritik mot bl.a. att det inte går att se vem som har läst, kopierat eller ändrat informationen samt att det inte görs regelbundna och systematiska uppföljningar av vem som har haft åtkomst till vilka personuppgifter, så finner Datainspektionen inte några allvarliga brister i hanteringen.

Av betydelse i sammanhanget är att försäkringsföretagen har interna riktlinjer för hanteringen av såväl känsliga personuppgifter som andra typer av uppgifter. Riktlinjerna svarar i hög grad mot det skydd som de nu föreslagna sekretessreglerna är avsedda att ge. Svensk Försäkring antog redan i oktober 2009 en detaljerad rekommendation om behandlingen av personuppgifter om hälsa. Rekommendationen är ett viktigt instrument för att uppnå en likartad hantering inom försäkringsbranschen.

Försäkringsbranschen har varit och är alltjämt positivt inställd till en lagfäst sekretess på försäkringsområdet eftersom en sådan ordning också skulle motverka eventuell misstro mot försäkringsföretagen som kan finnas i samhället. Den mångfald av uppgifter om enskilda som försäkringsföretagen hanterar är emellertid mycket mer komplex än inom andra delar av den finansiella sektorn och en eventuell reglering för försäkringsföretagen måste spegla dessa förhållanden. Den självpåtagna sekretessen fungerar väl och det skulle vara olyckligt om en lagfäst sekretessbestämmelse i praktiken inte skulle stå i proportion till det integritetsskydd som ges. Detta belyses närmare i avsnittet om tydligare vägledning.

2 Behov av tydligare vägledning

I detta avsnitt behandlas olika aspekter på behovet av vägledning för hur en sekretessregel ska tolkas.

2.1 Allmänt om behörighetsbegreppet

Svensk Försäkring ifrågasätter möjligheterna att hämta vägledning från banksektorns hittills gällande praxis på sekretessområdet för uppgifter som inte är att betrakta som känsliga. Eftersom banksekretessen föreslås ändras genom att den föreslagna lagregeln ska gälla anställda och uppdragstagare och straffsanktioneras kan det inte förutsättas att praxis förblir oförändrad. Det finns anledning att befara att viss osäkerhet kommer att gälla under de närmaste åren efter ikraftträdandet.

Svensk Försäkring anser att frågan om behörig mottagare av olika former av sekretessbelagd information bör utvecklas ytterligare av lagstiftaren. En viktig aspekt att beakta i det sammanhanget är att försäkringsföretag, till skillnad mot t.ex. banker, vanligtvis behandlar avtal inom ett hushåll sammantaget. Som exempel kan nämnas ett fall då mannen i familjen har tecknat motorförsäkring för familjens bil medan kvinnan tecknat båtförsäkringen. För kunden innebär det stora fördelar att hushållets försäkringsengagemang samordnas hos försäkringsgivaren vilket t.ex. innebär att samfakturering kan göras.

Ett annat exempel är att försäkringsavtalen ofta hanterar försäkringsbehovet gemensamt i *ett* avtal för ett hushåll (make/sambo, barn), t.ex. i en hemförsäkring. Försäkringsföretaget hanterar även försäkringsfrågor i förhållande till exempelvis skadelidande, anhöriga, förmånstagare, dödsbodelägare, gruppföreträdare, arbetsgivare och återförsäkrare. Även i samband med regressförfarande mellan försäkringsföretagen utbyts uppgifter som nu kommer att falla in under sekretessregeln. Dessa uppgifter kan vara av såväl enklare som mer känslig natur.

Försäkringsföretagen hänvisar även ett stort antal ärenden varje år till den frivilliga nämndverksamhet som Svensk Försäkring tillhandahåller. Verksamheten består av ett antal branschgemensamma nämnder, vars utlåtanden är vägledande när det gäller till exempel tolkning av försäkringsvillkor och praxis inom skaderegleringen. Nämnderna ger kunderna en möjlighet till kostnadsfri tvistelösning utom domstol. I detta sammanhang kan även nämnas Allmänna Reklamationsnämnden som avgör tvister rörande bland annat konsumentförsäkringar.

I de fall tvister mellan försäkringsföretag och försäkringstagare ändå förs till domstol kommer även då ett utlämnande av uppgifter att ske från försäkringsföretaget. I promemorian behandlas (s. 103) i detta avseende endast situationer då företaget enligt lag är skyldigt att lämna ut uppgifter och ett exempel som redovi-

sas är skyldighet att i samband med rättegång förete skriftlig handling. I promemorian anges vidare att "när det är fråga om särskilt integritetskänsliga uppgifter måste det anses befogat att ifrågasätta behovet av utlämnande av sådana uppgifter för det särskilda ändamålet". Även med beaktande av skyddsvärdet hos sådana särskilt integritetskänsliga uppgifter menar Svensk Försäkring att det i mål och ärenden vid domstol många gånger måste anses utgöra ett behörigt utlämnande för försäkringsföretaget både att i sakframställningen och som bevisning redovisa de uppgifter om enskildas förhållanden som företaget bedömer är nödvändiga för sin processföring. Man måste här också vara medveten om att många tvisteärenden rör personskador där hälsouppgifter utgör grunden i processföringen.

De nämnda exemplen i promemorian behandlar inte heller skadelidandes rätt att rikta krav direkt mot försäkringsföretaget vid ansvarsförsäkring, se 9 kap 7 § försäkringsavtalslagen. Såväl den försäkrade som försäkringsbolaget är enligt det lagrummet skyldiga att på den skadelidandes begäran lämna honom eller henne upplysning om försäkringen. Svensk Försäkring efterlyser ett förtydligande av hur lagstiftaren ser på brytande av sekretess i sådana fall.

I promemorian har inte belysts de problem som kan uppstå inom livförsäkringssektorn angående de livförsäkringsavtal som löper under lång tid. Om den föreslagna sekretessregeln skulle kräva villkorsändringar bör en övergångsbestämmelse införas. Svensk Försäkring saknar överväganden angående detta i promemorian.

Sammanfattningsvis är Svensk Försäkring kritisk till att promemorian inte mer utförligt behandlar ovanstående aspekter av utlämnande som samtliga har relevans för möjligheterna att bedriva försäkringsverksamhet. Det måste säkerställas att samtliga dessa slags situationer kommer att kunna hanteras enkelt och rationellt inom ramen för en lagreglerad sekretess.

2.1.1 Behörighetsbegreppet för känsliga uppgifter

I promemorians avsnitt 6.2.1 ges viss vägledning för hur termen "obehörigen" ska tillämpas, särskilt vad gäller hälso- och sjukvårdsuppgifter och andra uppgifter som till sin karaktär är särskilt integritetskänsliga. Svensk Försäkring är kritisk till den beskrivning av begreppet "obehörigen" som ges. Det innebär inte att Svensk Försäkring anser att skyddsvärdet för sådana uppgifter är lågt. Tvärtom ska arten och känsligheten av uppgifterna vara styrande för sekretessens omfattning. Samtidigt måste försäkringsföretagen kunna bedriva verksamhet under de speciella förutsättningar som råder på försäkringsområdet. I avsnitt 2 i remissvaret redovisas de viktigaste typfallen bland de situationer där personuppgifter hanteras i försäkringsverksamheten och som alltså måste vara praktiskt hanterbara också med lagfäst sekretess på försäkringsområdet. Som framgår av redovisningen måste

i många fall ett utlämnande av känsliga uppgifter anses vara behörigt för att försäkringsföretagen ska kunna fullfölja sitt uppdrag.

I promemorians avsnitt 6.2.1 redovisas vissa överväganden som gäller tillämpningen av personuppgiftslagen (PuL). PuL reglerar bland annat hur information hanteras mellan avdelningar inom ett företag och i förhållandet mellan anställd och arbetsledning. Det kan konstateras att Datainspektionen följer försäkringsföretagens agerande bl.a. genom platsinspektioner och myndigheten agerar aktivt för att tillse att integritetsskyddet upprätthålls. Svensk Försäkring menar därför att det inte kan komma i fråga att göra en strängare tolkning av obehörighetsbegreppet för känsliga uppgifter vid hantering inom ett försäkringsföretag eller en försäkringsgrupp än vad som gäller enligt PuL.

2.1.2 Utbyte av information inom koncerner och koncernliknande grupper

Många försäkringsföretag driver sin verksamhet inom en koncern eller i koncernliknande förhållanden (t.ex. Dina-gruppen). Normalt sett har dessa bolagsgrupper koncerngemensamma resurser såsom t.ex. kundtjänst och skadereglering. Många kunder förväntar sig också att kundtjänst ska vara behjälplig i alla de försäkringsärenden som är aktuella för kunden. Det innebär att i dagsläget har bolagsgrupperna systemstöd för att samla bolagsgemensam information. Dessa register som speglar kundens relation till bolagsgruppen är anmälda till Datainspektionen enligt reglerna i PuL. Registren är inte tillfälliga utan av permanent karaktär. Information till kunderna om dessa koncerngemensamma register återfinns i bolagens information till kunderna om personuppgiftsbehandlingen.

I remissvarets avsnitt 2.1.1 hänvisas till regelverket enligt PuL. Det är även här befogat att påminna om att PuL reglerar hur personuppgifter får behandlas. Detta regelverk omfattar bl.a. spridning av personuppgifter och omfattar även utbyte av information inom bolagsgrupper. Svensk Försäkring ser det som angeläget att det i det fortsatta lagstiftningsärendet förtydligas att det i den här typen av situationer är fråga om behörigt utlämnande.

2.2 Hantering av egendomsskador

Svensk Försäkring anser att det i promemorian inte tillräckligt analyserats de skillnader som finns i hantering av uppgifter i liv- respektive i skadeförsäkringsverksamhet. Till skillnad mot vad som gäller i livförsäkringsföretag förekommer det i skadeförsäkringsföretag en masshantering av kunduppgifter som till en mycket liten del är av integritetskänslig natur och ofta rör egendom.

I promemorian utvecklas inte särskilt hur obehörighetsbegreppet ska tolkas då det gäller hantering av egendomsskador utan utredaren hänvisar till praxis på bankområdet (se t.ex. s. 100). Resonemangen i promemorian förutsätter i princip att det upprättats en formell skadeanmälan, vilket i sin tur skulle innebära att försäk-

ringsföretaget kan lämna ut uppgifter för att kunna fullgöra kundens uppdrag. Detta är emellertid en alltför schematisk och förenklad bild av de praktiska moment som förekommer i den verksamhet som de aktuella företagen bedriver. Här redovisas ett par exempel på vanligt förekommande situationer.

- *En bärare ringer och vill bärga bilar utan att en skadeanmälan från kunden ännu kommit in. Försäkringsbolaget bekräftar att försäkring finns och bärgning påbörjas.*
- *En familj boende i villa är bortrest på semester när en granne upptäcker inbrott. Grannen kontaktar försäkringsbolaget eftersom de har kunskap om vilket bolag som är försäkringsgivare. Återigen har inte någon skadeanmälan inkommit från kunden. Kan försäkringsgivaren ändå kontakta låssmed och vidta andra åtgärder för akuta reparationer?*

Gemensamt för den här typen av situationer är att någon annan än kunden kontaktar försäkringsgivarens kundtjänst.

Den vanligaste situationen är dock att kunden själv hör av sig innan anmälan görs skriftligen. Telefon är i dag den mest utnyttjade kommunikationskanalen mellan kund och försäkringsgivare. I modern skadeförsäkringsverksamhet regleras därför flertalet skador utan en anmälan i skriftlig form. Det görs istället en anteckning i datormiljö av kundtjänsten och skadereglerare som antecknar vad som framkommer i samtal.

Syftet bakom och gemensamt för nyss nämnda situationer är att försäkringsgivaren erbjuder kunden en snabb och enkel skadereglering. Detta skulle motverkas på ett påtagligt sätt om lagstiftningen ställer krav som i praktiken medför en byråkratisering av kommunikationen för att säkerställa skadeanmälares identitet eller existensen av ett kunduppdrag. Kravet på integritetsskydd skulle enligt Svensk Försäkring då inte stå i rimlig proportion tillkundnyttan.

Vid en trafikolycka är det vanligt förekommande att försäkringsgivaren måste ta kontakt med motpartens försäkringsföretag, till exempel för att avgöra en vållandefråga. Det händer också ofta att ett försäkringsföretag sänder en skadeanmälan vidare till ett annat företag som bedöms vara ansvarigt för att reglera skadan. Det finns även behov av utredning i andra fall där ett utlämnande av uppgifter är nödvändigt. Som exempel kan nämnas fall då Trafikförsäkringsföreningen måste inhämta uppgifter från ett försäkringsföretag för att utreda ett ärende angående trafikförsäkringsavgift.

2.3 Säker identifiering

Svensk Försäkring har ovan visat på de problem med behörighetsbegreppet som uppstår inom skadeförsäkring med den masshantering av skadefall som förekommer där. Kravet på säker identifiering finns såväl inom skade- som livförsäkring.

Ökade krav på säker identifiering i samband med att kunder ringer in till försäkringsföretaget skulle givetvis skapa ökade kostnader för försäkringsföretaget, men framförallt skapa problem för kunderna både inom liv- och skadeförsäkring. Införande av banklösningar med koder för telefonsamtal eller motsvarande skulle skapa onödigt komplicerade rutiner i kontakterna med kunderna. I normalfallet har kunderna kontakt med sitt försäkringsföretag ett fåtal gånger under en försäkrings, inte sällan långa, giltighetstid. Det är ofta enklare frågor om t.ex. försäkringens omfattning som avhandlas per telefon.

Kunder som omfattas av en gruppförsäkring har inte heller något individuellt avtal med försäkringsföretaget. I det fall kunden då inte har någon annan försäkring i försäkringsföretaget skulle det bli mycket omständligt för kunden att skaffa ett lösenord för att ställa enkla frågor om t.ex. försäkringsskyddets omfattning. Grupp-försäkringarnas låga kostnader för kunderna bygger också på en enkel administration. Inte heller då det gäller individuella försäkringar har kunderna alltid fullt klart för sig hur deras försäkringsskydd ser ut. Därför måste det finnas möjlighet vid de flesta typer av försäkringar att ringa till försäkringsföretaget och ställa enklare frågor om sitt försäkringsskydd.

Liknande problem uppkommer vid identifieringen av en efterlevande som företräder dödsboet efter en avliden livförsäkringstagare, eller en förmånstagare till en personförsäkring som har rätt att få information om försäkringen efter försäkringstagarens bortgång. Till skillnad från bankverksamheten sköter försäkringsföretagen normalt sin handläggning antingen från ett huvudkontor, eller centraliserat på en viss ort. Det finns därför normalt inte något alternativ till att sköta identifieringen på distans.

Med hänsyn till vad som ovan beskrivits bör en intresseavvägning självklart göras mellan å ena sidan behovet av sekretesskydd och å andra sidan effektiva och enkla kommunikationsvägar mellan försäkringsgivare och kund.

Såvitt gäller bankpraxis redovisas följande i Per-Ola Janssons, av Svenska Bankföreningen utgivna, Banksekretess och annan finansiell sekretess: "En bank borde enligt inspektionen kunna förutsätta att den som påstod sig vara kund var behörig att göra en förfrågan om detta och få den bekräftad, om den uppringande uppgav kontonummer, personnummer och ungefärlig kontoställning. Till vad Bankinspektionen uttalade bör läggas att, om den uppringande är okänd, det inte får finnas något som helst tvivel på dennes rätt även om denne lämnar de nämnda upplysningarna".

Som redan nämnts har emellertid försäkringsföretagens kunder sällan löpande kontakt med sin försäkringsgivare och är i så måtto i princip alltid okända.

Promemorians uttryckliga utpekande av den praxis som finns på bankområdet som vägledning för den föreslagna lagfästa sekretessen i försäkringsverksamhet innebär enligt Svensk Försäkring att det inte lämnas utrymme för att göra tillräckliga avvägningar beroende på informationens känslighetsgrad. I det fortsatta lagstiftningsärendet måste därför preciseras hur försäkringsföretagen bör agera för att säkra identifiering via telefon. Särskilt med beaktande av det straffansvar som enligt förslaget läggs på de anställda blir det svårt att hitta en enkel rutin för identifiering. Därför, menar Svensk Försäkring, bör lagstiftaren bl.a. förtydliga att en uppgift som inte kan anses känslig kan lämnas till kund efter att företaget genom kontrollfrågor säkerställt att mottagaren är behörig. Skyddsbehoven bör således ha uppfyllts om försäkringsgivaren utarbetat en rutin med kontrollfrågor för säker identifiering.

2.4 Försäkringsbedrägerier

Försäkringsbedrägerier förekommer såväl inom skade- som livförsäkring både i Sverige och i andra länder. Upptäcks inte dessa betalas felaktigt stora summor ut från försäkringsföretagen, vilket i slutändan drabbar alla kunder. Svensk Försäkring vill därför påminna om att Brottsförebyggande rådet (Brå) i sin rapport (2005:10) När olyckan inte är framme belyst bedrägerier mot både allmän och privat försäkring. I rapporten uttalar Brå följande:

”Sekretesslagstiftning och andra motsvarande normer som tillkommit för att uppbygga ett skydd för den personliga integriteten bör också utvärderas med hänsyn till de krav som finns med avseende på en tillräcklig effektiv brottsbekämpning.”

Mot denna bakgrund anser Svensk Försäkring att promemorians slutsats (s. 104-105 om att ett utlämnande av känsliga uppgifter mellan försäkringsgivare eller till det allmänna vid misstänkt brottslighet bör betraktas som obehörigt röjande är alltför kategorisk. En sådan tolkning av obehörighetsbegreppet skulle i ett slag omöjliggöra försäkringsföretagens möjligheter att upptäcka och förebygga brott.

Enligt Svensk Försäkring är det tvärtom av största vikt att försäkringsföretagen kan bryta sekretessen på eget initiativ vid misstanke om brott och inte bara när polisiära förundersökningar har inletts. En sekretessreglering för försäkringsverksamhet måste således medge ett sådant agerande. På samma sätt som bankerna har rätt att utbyta information bl.a. om kunder som har dålig betalningsförmåga (se 5 a § kreditupplysningslagen) krävs att försäkringsföretagen har rätt att utbyta uppgifter vid misstanke om brott, både vid tecknande av försäkring, skadefall eller vid förekomsten av t.ex. olaga hot.

Ett av Svensk Försäkrings dotterbolag är Larmtjänst som för försäkringsföretagens räkning aktivt arbetar mot organiserad brottslighet som riktar sig mot försäkrings-

branschens intressen och särskilt med att återfinna stulet, försäkrat gods. Larmtjänst är även en resurs för försäkringsföretagens egen skadereglerings- och utredningsverksamhet genom att bl.a. utreda skadeärenden. Enligt Svensk Försäkrings mening bör det inte heller anses som obehörigt röjande att genom Larmtjänst utreda eventuella fall av försäkringsbedrägerier.

2.5 Slutsats

Svensk Försäkring anser att begreppet "obehörigen röjas" måste ges ett innehåll som passar också för de särdrag som utmärker försäkringsverksamhet. Om ett försäkringsföretag agerar i enlighet med de exempel som getts i detta avsnitt bör således, enligt Svensk Försäkrings mening, obehörighetsrekvisitet *inte* vara uppfyllt. Arten och känsligheten av uppgifterna bör i stället vara styrande för sekretessens omfattning.

Promemorians resonemang (s. 101) om att utlämnandet av uppgiften bör anses tillåtet när det krävs för att företaget ska kunna "fullgöra kundens uppdrag" bör med andra ord i det fortsatta lagstiftningsärendet utvecklas och uttrycket bör ges en vidare mening för försäkringssektorn för att täcka in den mångfald av olika slags behöriga utlämnanden som kan förekomma. Därtill kommer att försäkringsföretagen enligt grundläggande rörelseregler har att i hela sin verksamhet, således i den bemärkelsen också i enskilda kundkontakter, skydda försäkringstagarna som kollektiv (den i 4 kap. 1 § försäkringsrörelselagen lagfästa s.k. stabilitetsprincipen).

3 Vilka försäkringsföretag bör omfattas?

Promemorians förslag innebär att sekretess för försäkringsföretag lagfästs och att bestämmelsen placeras dels i 4 kap. försäkringsrörelselagen (som innehåller grundläggande bestämmelser om svenska försäkringsföretags rörelse), dels i 5 kap. lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige (som innehåller bestämmelser om solvenskrav och bedrivande av verksamheten i fråga om försäkringsgivare från tredje land). Det innebär att försäkringsgivare från andra EES-länder inte kommer att omfattas av sekretessregeln.

I praktiken skulle en sådan ordning innebära att nio av Svensk Försäkrings 42 medlemmar inte omfattas av den föreslagna lagfästa sekretessen. Ett av dessa företag är det femte största skadeförsäkringsbolaget i Sverige. Svensk Försäkring har förståelse för lagstiftarens målsättning att alla bestämmelser om sekretess för finansiella företag bör vara intagna i de lagar som utgör den huvudsakliga regleringen av företagets olika verksamheter (jfr prop 2006/07: 41). Samtidigt är promemorians slutsats (s. 98) om att det inte är möjligt att i svensk lagstiftning reglera den verksamhet som försäkringsgivare från andra länder inom EES driver i Sverige alltför korthuggen och kategorisk. Lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige innehåller en inledande bestäm-

melse av innebörd att utländska försäkringsgivare ska följa svensk lag i sin verksamhet i Sverige (1 kap. 4 §). I förarbetena (prop. 1997/98:141 Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige, s. 92) till den bestämmelsen har uttryckts att lagstiftning som kan vara tillämplig kan vara av såväl näringsrättslig som civilrättslig karaktär. De exempel som ges är marknadsföringslagen och konsumentförsäkringslagen (som ersatts av 2005 års försäkringsavtalslag). Till detta kan läggas de resonemang som EU-kommissionen utvecklar närmare i sitt tolkningsmeddelande Friheten att tillhandahålla tjänster och det allmänna bästa inom försäkringsbranschen (2000/C 43/03).

Sammanfattningsvis saknar Svensk Försäkring en redovisning av argument till stöd för promemorians slutsats gällande möjligheterna att reglera också filialer från EES-försäkringsgivare som bedriver verksamhet i Sverige. Svensk Försäkring menar att det i det fortsatta lagstiftningsärendet bör övervägas att låta en lagfäst sekretess omfatta även dessa aktörer på den svenska försäkringsmarknaden.

4 Straffansvar

I promemorian föreslås att sekretesskravet riktas mot försäkringsföretagens anställda och mot uppdragstagare. Dessutom föreslås ett straffansvar för dessa personer. Det kan konstateras att försäkringsföretagen inte, med den föreslagna regleringen, får något lagreglerat sekretessansvar. Såsom tidigare nämnts iaktas hos försäkringsföretagen idag en självpåtagen sekretess. Om en anställd bryter mot det interna regelverket utgör det, med utgångspunkt i vad som regleras i anställningsavtalet, normalt grund för arbetsrättsliga påföljder.

Försäkringsföretagen, liksom övriga finansiella aktörer som omfattas av den föreslagna regleringen, står under Finansinspektionens tillsyn och förutsätts ha en väl utvecklad funktion för regelefterlevnad. Utgångspunkten är därför att företagen kan hantera högt ställda krav när det gäller utformningen av instruktioner och riktlinjer för verksamheten. Det gäller även sekretessfrågor och hantering av känsliga uppgifter.

Svensk Försäkring har förståelse för lagstiftarens önskemål om en enhetlig reglering för de finansiella företagen, men avstyrker att sekretessbestämmelsen för försäkringsanställda förenas med straff för den person som bryter mot den. Svensk Försäkring konstaterar i sammanhanget att regeringen nyligen tillsatt en utredning (dir 2011:31 Användningen av straffrätt) vars ställningstaganden bl.a. ska ske med utgångspunkt i att vissa typer av oönskade beteenden kan mötas mer effektivt genom andra former av sanktioner eller åtgärder än straff. Enligt Svensk Försäkring är en straffsanktionering inte nödvändig för att uppnå en väl fungerande reglering och efterlevnad av lagfäst sekretess för försäkringsföretag. Att den

nyssnämnda utredningen tillsatts gör det än mer olämpligt att nu införa en kriminalisering av försäkringssekretess.

Även mot bakgrund av att sekretessregeln inte föreslås omfatta försäkringsgivare från andra EES-länder finner Svensk Försäkring det olyckligt att införa straffansvar för anställda. Som redan nämnts skulle med den i promemorian föreslagna lösningen nio av Svensk Försäkrings 42 medlemsföretag inte omfattas av sekretessbestämmelsen. I praktiken skulle därmed känsliga personuppgifter för många svenska försäkringskunder inte omfattas av lagfäst sekretess. Detta står i kontrast till promemorians slutsats i konsekvensavsnittet om att det "för den enskilde konsumenten, men givetvis också för företagen, är [---] betydelsefullt att behandlingen av inhämtade uppgifter sker på ett betryggande sätt genom iakttagande av lagstiftning och inte enbart genom en frivilligt påtagen tystnadsplikt". Svensk Försäkring anser således att promemorians konsekvensanalys brister vad gäller förslagets effekter för konsumenterna och i övrigt för marknaden.

I det fall lagstiftaren ändå väljer att införa ett straffansvar bör det i det fortsatta lagstiftningsärendet klargöras att en handläggare på ett försäkringsföretag som följer arbetsgivarens instruktioner och riktlinjer avseende sekretess inte gör sig skyldig till obehörigt utlämnande och därmed inte kan utkrävas straffansvar. En alternativ lösning skulle kunna vara att straffansvaret istället begränsas till uppsåt och grov oaktsamhet. Svensk Försäkring menar även att styrelseledamöters, aktieägares och delägars sekretessansvar bör utvecklas närmare med tanke på den föreslagna regelns utformning med personligt ansvar.

5 Definition av uppdragstagare

Svensk Försäkring vill också framhålla att skadeförsäkringsföretagen har många kontakter med bilverkstäder, snickare, guldsmeder etc. Den här typen av företag hanterar självklart skaderegleringsfrågor, men kan även förmedla försäkring. Företagen har inte ett anställningsliknande förhållande till försäkringsföretaget och faller därför inte in under den gängse definitionen av uppdragstagare. Promemorian belyser överhuvudtaget inte hur försäkringsföretagens relationer till dessa aktörer ska hanteras i ljuset av den nya sekretessregeln. Bankpraxis har inte etablerats utifrån den här typen av företag och ger därför inte heller någon ledning. Den här typen av företag kan ibland betraktas som anlitate av kunder och ibland av försäkringsföretaget, men de får i alla situationerna del av uppgifter om att en enskild har någon form av förhållande till försäkringsföretaget. Enligt Svensk Försäkring bör försäkringsföretagets relationer till den här typen av företag falla in under de relationer som i promemorian beskrivs som syftande till att fullgöra kundens uppdrag (också med beaktande av vad som redovisats tidigare i remissvaret om försäkringsföretagets ansvar för hela kundkollektivet).

Utredaren har inte heller belyst frågan om hur medicinska rådgivare ska betraktas utifrån begreppet uppdragstagare. Såväl liv- som skadeförsäkringsföretag anlitar i stor utsträckning medicinska rådgivare. Detta sker både vid bedömning av en persons hälsostatus vid ansökan om försäkring som vid skadereglering av personskador.

Slutligen anser Svensk Försäkring att promemorian inte ger någon ledning i tolkningen av sekretessansvaret för uppdragstagare i det fall avtalet slutits med en juridisk person. Bankpraxis kan inte heller ge någon vägledning då det nuvarande sekretessansvaret inte ligger på anställda och uppdragstagare. Svensk Försäkring förutsätter dock att ansvaret ligger på den juridiska personen i detta fall och inte på den anställda men efterfrågar ändå ett förtydligande på denna punkt.

6 Övriga aktörer

Svensk Försäkring vill även uppmärksamma lagstiftaren på att vissa andra aktörer som hanterar försäkringsinformation inte omfattas av förslaget. Det gäller bland annat försäkringsförmedlare som inte är att betrakta som uppdragstagare. Även för denna kategori finns behov av en sekretessreglering, särskilt med tanke på försäkringsföretagens omfattande kontakter och informationsutbyte med dessa.

Inte heller Trafikförsäkringsföreningen, den ideella förening som reglerar skador åsamkade av utländska, oförsäkrade och okända fordon i enlighet med 33 § trafikskadelagen, omfattas av den nya lagstiftningen. Detsamma gäller Patientförsäkringsföreningen, som ansvarar för att reglera personskador på patienter som orsakas av oförsäkrade vårdgivare, se 14-15 §§ patientskadelagen.

7 Ikraftträdande

De nya sekretessreglerna föreslås träda ikraft den 1 januari 2012. Remisstiden har inte tillåtit en närmare analys av vilka verksamhetsförändringar som krävs med anledning av den nya regleringen. De delar av försäkringsföretagens verksamhet som kan beröras och som kan behöva ses över är bl.a.

- utformningen av försäkringsvillkor och fullmakter såväl avseende direkt försäkring och återförsäkring,
- utformningen av instruktioner och sekretessförbindelser för anställda, medicinska rådgivare, styrelseledamöter, gruppöreträdare m.fl., samt
- framtagande av olika typer av säkerhetslösningar för identifiering etc.

För att försäkringsföretagen ska kunna leva upp till det nya regelverket på ett korrekt sätt krävs dessutom att de anställda utbildas rörande de nya förutsättningarna.

Enligt Svensk Försäkring kommer det inte att vara möjligt att hinna genomföra de omfattande åtgärder som krävs till det kommande årsskiftet. En rimlig genomförandetid vore ett till två år. Svensk Försäkring föreslår därför att ikraftträdandet inte sker före den 1 juli 2013.

8 Synpunkter på lagtexten

Svensk Försäkring föreslår följande ändringar:

Försäkringsrörelselagen

4 kap 14 §: ... "har fått veta om enskildas hälsotillstånd eller om den enskildes förhållanden i övrigt till försäkringsföretaget..."

4 kap 15 §: ..."om enskildas hälsotillstånd eller om den enskildes förhållanden i övrigt till försäkringsföretaget, om..."

4 kap 16 §: ..."samt dess styrelseledamöter, anställda och uppdragstagare...."

Lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Motsvarande ändringar bör göras i 5 kap 15 §, 15 a § samt 15 b §.

SVENSK FÖRSÄKRING

Johan Lundström

Marie Hosinsky